

Piyele Ná-Seve Mɔungi Sevei lɔzeizuve ma woo mɔungiti

Keelai Piyele ɔa é Piyele Ná-Seve Mɔungi nii zevei. Piyele tɔzeizuve ga é bɔɔ lɛɛ, ta é naama nuiti ta-vai zuɔula, niiti sevi levegai ti ma. Sevei nii leveni Keletiɛinti pe ma, é ti-laasei peai ga weɛinti (1:1; 2:11). E ɔeni bɔezu ɔana, sie mɔinmɔin su naama nuiti pɔ, niiti ná-sevei levegai ti ma, tɔzei naati fazaga ɔeni de zou mɔinmɔin su. Uelei sevi nii ɔulaai la kevelei tanigaani su, ga Pɔle nɔnɔi tevegai Efeze nuiti ma, nu mɔinmɔin ka ɔisiezu ga Piyele ná-seve mɔungi nii zeveni Efeze nuiti ta-zevei voluma, tanisu kona vuulɔzita maazu lɔlugɔi (65) ma ziegi zu, Kilista zɔlɔɔgai voluma. Piyele sevi ɔɛni Wolɔme, ve é ná laasei peezu Babilɔne (5:13).

Piyele ɔɛ é niima zevei ɔɛve, nii a ke é wo lɛɛ, é maabakpa, ga pele ɔana GALA ná-zaala ɔitei la, nii wo ɔiliai ba (5:12). Kulagavei wola mɔinve 1 Piyele 2:11–3:7 ti zɔɔzu, ta Efeze 5:18–6:9, naa veɛ Kolɔse 3:18–4:6 va. Naama ada savagɔiti pe ta kalagi veezu, é lo peleyeɔe wu vaiti ba ta koloi kundigɔiti be.

Unsosuve

1. Piyele ɔa bɔɔ lɛɛzu, ta é bɔɛ ná-sevei ɔala nuiti pɔ (1:1-2).
2. Naa volu Piyele ɔa GALA mamasu kizogi vaa zu, nii ɛɛ pe ka zoo nɔnɔ zɔlɔsu su, é naa voluve zuɔula ti ma, é lo ta-eteai va (1:3–2:10).

3. Naa voluma mɔnɔ é kidaaleve nuiti kala ga veleɪ ti maanɛai la ti zie la ga pagɔ eteai zu, é zɛba é ɔaavote gaazaɔfagi ma, nii pilegai zinigiti zɔɔɔzuve va ta anzaɪti, duɔiti zɔɔɔzuve va ta duɔ keeɔɛiti (2:11—4:11).
4. Naa begai ma, Piyelɛ ti iɲɔɔɔni ga ti yiilɔ kpɔlɔi wu (4:12—5:11).
5. Naa pɛ poluma, é ná-sevei ɔaaɓela (5:12-14).

Tuvɔ gooiti

¹ Nɛi gè ga Piyelɛ, gè ga Yesu Kilista ná-keelai, ná ɔa gè sevei nii levesu GALA ná-nuɔuseiti wo ma, wɔi é yiimazeɔeai ga woye, wo ga weɛinti wo vazagai Pɔn ta Galate yooi zu, naa veɛ Kapadɔse, ta Azi, ta Bitini yooiti su va,

² Gɛɛɔɛ GALA ge yiimazeɔeni ga woye ma yeelugɔ, eɔevelei ná-faazeikpasui la, ná-Zenvui za-alai zu, nii é wo ɲadesu ga wo ɔolo Yesu Kilista ve, wo gba, wo ɔole ga ma ɲamai.

Zaalai ta ziileigi ɔe wo ma ga gola.

Kizogi ma ɔitogi

³ Mamagi ɔa de-Maliɔii Yesu Kilista Keeɔɛ GALA be! Ná-gaazumaawɔingaa wolai zu, é zenvu niinei veeni ade ve, ga Yesu Kilista wuzeɔe vai, é ɔula saai ya. Naa ɔa é de ya ga kitogi nii é vulua.

⁴ Pogani ve, é la zooga é va luula, ɓaa é va ɔɔzo, ná-pagi la ɔulaa ba. Poganii naa makeɔe wo ve geeɔɔlɔgi zu,

⁵ wɔiti é wo makesu GALA ná-zɛbei zu, ki-daalevei zaɓui zu, kizogi vaa ma, kevele ɓeteai ga é ɔula keɛma yeɛɔɔɔala ɔaaɓelagiti su.

⁶ Wa goozunεεzu naa zu, anεε ni kεεgelegele ge la ná niizu, wo yiiḃḃḃ yeedεgala go laawu, ga suḡḡḡgi ma ziiti.

⁷ Naa ɔa e ɔɛɛzu ga wa-ɔɔaalevei zuɔɔɔɔgai. Zanuɔi e ɔoloɔolosu, aɛɛ naa ve, su ɔa da ɔɔɔ abui ɔa. Zekana e la ga wa-ɔɔaalevei, nii gola vizɔgai zanuɔi va, toɔa da lo suɔɔɔɔgi zu, naa ɔa a ke na-zebei ɔwɛɛ. Naazu wa maamusei ta lebiyai ta boɔloɔi zoɔo, siegi zu Yesu Kilista ɔulazu la keɛma.

⁸ Wo n̄εευε υε, an̄εε ni wo la ɣ̃eni kaani. Wa ɣ̃idaaleυezu ma, an̄εε ni wo la dε kaani niizu. Wa ɣ̃ok̄osu ga koozun̄εi nii maawuidai, ta nu la zooga suɣulazu,

⁹maʒɔɔ wo wa-ɟidaalevei ma ungi zɔɔga, wo-
yenvuiti kizo fai.

¹⁰ GALA goo wo nuiti niiti ti zaalai naa ma vaa woni ma yeelugɔ nii GALA ge vaazu feeze wo ve, ti kizo fai nii loɔɓɛni, ti feɗefeɗefeɗe.

¹¹ Ti gaaḃaani ga ti yeegḃalaaiti ta ti zu vaiti kwεε, é uile naama vaiti ba, Kilista ná-Zenvui dεεzu, mazḃḃḃ Zenvui naa, nii é gḃeni ti-yiimave, é gḃeni Kilista ná-kpḃḃḃ vaiti bosu ma yeelugḃḃ, ta lḃbiyai é uazu sḃḃḃsu naa volu.

¹² GALA ge deeni ga GALA goo wo nuiti ga keela wooi é veeni ti ya, é la gēni ga tiya bōḡoi tōnō, kelē wa ḡa wōnō gēni de. Keela wooi naa laazeelini wo ma niina Woo Niine Uagōi ma lenēbo nuiti zea, niiti ti ma bōei woni, Zenvu Nadegai zēbei zu nii tevegai, é zēḡe geegōlōḡi zu. Geezūgeelaiti bōḡoi wōin gēni ti ma ga ti kwēē.

Wo loligε ga wo eteai zie
nadadai zu

¹³ Naa ɔa é ba, à wo-ɔigi make, wo ɔe ga sɔbelama nuiti, wa-ɔitogi pe ge lo zaalai va, é vaazu veezu wo ya, siegi zu Yesu Kilista ɔulazu la keɔema.

¹⁴ A ɔe ga kolo lointi. A mina vile kisiɛiti polu, ti ɔeni wo-yiimave wɔɔwɔɔbi, siegi zu wo ɔeni la ga faaɔwetala nuiti.

¹⁵ Keɔe à ɔade wo zie velei pe su, eɔevelei GALA nii é wo loligai, naa ɔadegai la.

¹⁶ Tɔɔzei seveve GALA sevei zu ga: «À ɔade, mazɔɔɔ ɔadegɔ.»*

Eteai zie GALA gaazuluabai zu

¹⁷ Wa-GALA falii zu, wa naa lolisu ga ɔeeɔe, nii é tukpɔɔaalevezu ga sɔledai, é zoloo nui ɔilagilagi ná-keɔwotiiti ma. Naa ma, yeɔeɔɔalai kpein é wo ya ga wo ke eteai zu, à deɔ wo luva velei zu ga wa ziezu ga GALA gaazuluabai.

¹⁸ Eteai zie velei nii wo-memewolani ti zeni wo ya, naa la bena faa nɔpe paa nu ma. Keɔe wo suɔweɔeni ga GALA ge wo ɔeyave ga sɔngɔ wola, nii a ke é wo unɔɔɔ naama etea ziegi ma, mazɔɔɔ é la keɔeni ga aniiti ta zoo ɔologolosu, eɔevelei walii la, ɔaa zanugi.

¹⁹ Keɔe wo unɔɔɔni ga Kilista ma ɔama vizɔgai maavele, nii é ɔeni eɔe baala zivoi, nii neɔvuzu la ba, kɔɔɔzu la ba.

²⁰ Ziimazeɔegi woni da, aisa eteai va ɔete. E ɔulani keɔema yeɔeɔɔala ɔaaɔelagi nii zu, wa-vaa zu.

²¹ Tɔun maavele ma, wo ɔidaalevea GALA ma, nii é buzeɔeni, é kula saai ya, é leɔiyai ve be. Naa ma, wa-ɔidaalevei ta wa-ɔitogi ta GALA ba.

* **1:16 1:16** Lev 19:2.

22 Wo bega volumna ga golo gaamai ve, wo bogbo nadega ga, wo wo-geleaiti nee ve ga nebei nii wooveleda la su. A bogbo nee ve mu wo gilagilagi pe ga wo-yiimave pe.

23 Mazoloo wo zoloo ge volu ga niine, naa la geeni ga wo-geeni sabu ti zaazu, naati taade, kee ga ani zuwui zaala, nii e la zaazu, naa ga e ga GALA daawooi, nii e vulua, e yesu na go.

24 Mazoloo seveve, e ge ma:

«Nubusei pe keeve ege tufai,
na-lebiyai ge ege tufai ma vuai.
Tufai ga da vo, ma vuai voolo,

25 kee Maligii laawooi ga yesu na go.»†

Tama naama wooi ga ga Woo Niine Uagoi, daazeel-
iai wo ma.

2

Kotui e vulua, ta nubuse nadegaiti

1 Naa ga e ba, a kelegele noi ma zii pe too ya, ta yaava vai ma zii pe, ta wooveledai, ta tolo noi, ta bogbo gologolo faiti pe.

2 A ge ege doun zoloo ga niineiti, zenvu zu niimide gitei woin wo zo, naa ga a ke, wo wolo kizogi vaa zu ga toun maavele,

3 toozei wo petega velel Maligii vagai la.

4 A maabuga Maligii va, kotui e vulua, nuiti ti geleni ba, kee GALA ge yiimazegeni la, e deve ga fizoge gola gaazu.

5 A maabuga ba, wa balaa, ege kotuiti ti vulua, e wo lo ga zenvu zu velel, wo lo zala ga gulazu losu

† 1:25 1:25 Eza 40:6-8 boge e zoloo Geleke woo zee wolomai ma.

ɲadegai, ga wo ɗa zenvu zu zalaɗaiti kula, ti ɲɛai
GALA be, Yesu Kilista maavele ma.

⁶ Mazɔɔ bogɛ GALA Sevei zu ga:

«Wele, nà kɔtu laazu Siyɔn,
sɔbelama ɗɔtu wolai ɗɛ de,
ziimazeɗegi wogɛ da, fizɔge gola,
zoi a ɗidaaleve ma, é la unfega.»*

⁷ Kɔtui tei tosuve wɔɔɔɔve wo ve, wɔi wo ɗidaalevea,
kele kidaalevelala nuiti tetema:

«Kɔtui nii pele lo nuiti ti ɗeleni ba,
naa ɗa keai ga sɔbelama ɗɔtu wolai,»†

⁸ ta:

«kɔtui nii nu ɗɔɗɔ ɗa zigɗa ba,
fasai nu ɗa buɛ ma.»‡

Ta ɗɔɗɔi zigazu ba, tɔzei ta ɗelezu ga ti mina ɗolo
wooi ve, naa ma ka é leveni ti ma.

⁹ Kele wɔun, wa ga zii ziimazeɗegi wogai da,
Masagi ná-zalaɗa ɗula nuiti, zii ɲadegai, GALA ná-
nuɓuseiti. Wa ɗa GALA ge yiimazeɗeai ga woye,
naa ɗa a ke wo ɗa ná-faa vagɔiti bo, nii é wo lolini,
wo zeɗe kpidii zu, wo va ná-wozakala pagɔi ɗa.

¹⁰ Mɔungi zu, wo la ɗeni ga GALA ná-nuɓusea,
kele niizu wa niina ga ná-nuɓuseiti. Mɔungi zu, wo
la ɗeni GALA ná-maawɔingai zɔɔɔni, kele niizu wo
maawɔingai zɔɔɔga.

Tuwa vele vagɔi

kidaalevelala nuiti saama

¹¹ Nɛɛɲɔɗiti, nà wo lenɛsu, tɔzei wa ga
tevekɔɗzu weinti eteai zu, à beteve ɓɔɗɔyiimaiti
ba ti ɲɛpii ɗɔɔzu wo-yenvui laalɔɗma.

* **2:6 2:6** Eza 28:16 bogɛ é zoloo Geleke woo zɛve wɔɔɔmai ma.

† **2:7 2:7** Guy 118:22. ‡ **2:8 2:8** Eza 8:14.

¹² A wo-zie velel ɔete kidaalevelala nuiti saama, anee ni ta wo levezu ga faa ɲou ge nu, keeɔelegele ge la ná, ta wa-geewoti vagɔiti ka, ta lebiyai ve GALA be, voloi é vaazu la.

¹³ Maligii maavele ma, à ɔɔɔmaayei nuɓuseiti ta-zobogi pe be. A ke masagi ve, to ga é devei unda,

¹⁴ wo ke zou zee ɔundiiti be, tiya ga ti levegai ga ti faa ɲou ge nuiti maagolo, ti faa vago ge nuiti maamuse.

¹⁵ Mazolɔ GALA ziimai ga ga wo ɔimalala nuiti ta faagwetala nuiti daagulu ga faa vago wo keezu.

¹⁶ A zie é zoloo wɔɔɔlɔ ziei ma. Kee à mina wa-wɔɔɔyai ge ga faa ɲi maalɔɔɔu zegai. A zie ege GALA ná-botige nuiti.

¹⁷ A unfe nui pe ma. A wo-geeleaiti nee ve. A lua GALA ba. A unfe masagi ma.

Kilista ná-kpɔɔi vaaɔulabaiti

¹⁸ Botige nuiti, à ɔɔɔmaayei wo-maligiiti be ga unfemai pe, é la nɔ ga niiti ta-vai ɔaanai, ti-zogi vagai, kee anee niiti ta-vai ɔaai, naati balaa.

¹⁹ Mazolɔ toɔa ga faa vago, ni kpɔɔi a zeina nu ma kazemazu, nu ɔolo vai zu GALA be.

²⁰ Naama lɔnɔgi ga ga leeni, wo yiilɔ, ti wo zopele ɲou, tɔzei wa-ɔotoi va? Kee ni wa yiilɔ, wo kpɔɔi zolɔ, wo faa vago gea volumna, naa ga ga faa vago GALA gaazu.

²¹ Tama naa ga wo loligai ma, tɔzei Kilista ɔɔɔi balaa ɔɔlɔni wo ve, é poo pagai ye wo ya, ga wo vile kɔɔɔ vogiti ba.

²² E la ɔeni koto nɔpe keeni, nu nɔpe ge la ɔeni zee ɔɔe menini, é va ɔula daave.

²³ E la ɔeni poomu salani ga poomugi. Siegi zu ti ɔeni maanɔɔzu la, é la ɔeni kpaazaɔa nɔpe bosu,

kele é gɛni ná-fai pɛ zɛsu GALA zeezu, nii é tukpoi gaalevezu ga telebodai.

²⁴ Kilista bɔɔɔi da-ɔotoiti seɣeni kpusei zu saa wului ma, naa ɔa a ke, de zaa da-ɔotoiti ma, de zɛnvui wo telebodai vɛ. Tɔun ka ná-maawana vala viliiti ti wo ɣɛdeni.

²⁵ Mazɔɔ wo ɣɛni eɣɛ baalagiti ti loai ya, kele niizu wo ɣalega ma baala make nui vɔ be, é ga wo-ɣenvuiti make nui.

3

Anzaiti ta ti-zinigiti ti ɣevelei

¹ Anzaiti, wa balaagi, à bɔɔɔmaayei wo-zinigiti be, naa ɔa a ke, ni tanigaani ta ná, ti la keɛzu ti va la GALA daawooi la, naati ti ɣidaaleve ga ti-anzaiti sie velei maavele, kpɔɛzuguɔa nɔpɛ ge la ba,

² ta wo-zie vele ɲadegai ɣaana, unfemai zu.

³ Wa-vadai un ge mina zei wo-busei maave nɔ va: unfɛle laalitaaligiti, zanu maagili zɔɔlaiti, ta seɣe wola vagɔiti.

⁴ Kele wa-vadai ɣɛ ga nii dɔɔɣuai wo-yiimave, padai é la luulaa, é zɔɔɔsu ziilei zɛnvui zu, gaaneai, naa ɔa sɔngɔi baɔɔoi GALA gaazu.

⁵ Zekana mɔungi anzanu ɲadegaiti ti bena bɔɔɔ beɛ la, tɛiti ti-ɣigi loni GALA ba, ti bɔɔɔmaayeini ti-zinigiti be.

⁶ Eɣevelei Sala ɣɛni la, é bɔɔɔmaayeini Abalaame vɛ, é da toli ga «màligii». Niizu wo ɣɛa ga naa, ná-anzanu lointi, ni wa faa vagɔi ɣɛɛzu, wo la bɔɔɔ yɛsu ná, wo va bɔɔ ga maalua vaa nɔpɛ.

⁷ Anzazinigiti, wa balaagi, à eteai zie vɔɔma, wa wo-anzaiti, wo ɣize ta-zɛbesulala vai zu. A unfe ti

ma, tōzei wa tiyani wa zenvui ma voganii zegezu
 uōma, nii GALA ge feezu ná-zaalai zu, naa ga a ke
 faa tanope ge mina wa-GALA falii zugologolo.

Kidaaleve nui zie vele

⁸ Gaaɓelagi ga ga: Kisiɛ ɗilagi ɗe wo pe wo-
 yiimave, ta wo da yeezei ɓoɗo wu wa-balaiti su. Wo-
 yiimave laave ga ɗeeɗeloun neɓei, ta maawoingai,
 ta ɓoɗomaayei.

⁹ A mina faa ɗoi zala ga faa ɗoi, ɓaa poomugi ga
 poomugi. Kele toun, à tuya loo, mazoloo naa ga wo
 loligai ma, naa ga a ke, wo tuyai zoloo, nii GALA ge
 makegai wo ɓe.

¹⁰ Mazoloo

«Zoi é woinni ga zenvui,
 é undaane voloiti soloo,
 é neɗi make, é mina faa ɗou ɗe,
 dakologiti ti mina yaava ɓe wo.

¹¹ E voluave faa ɗoi ɓa, é faa vagoi ɗe,
 é ziileigi ɗaizie, é vile polu.

¹² Mazoloo Maligii ɗaazuwe ɗa telebo nuiti ba,
 goiloge ta-GALA fali wooiti ma.

Kele toɗa da ɗaazuwe lati naati daalɗoma, niiti ti
 faa ɗoi ɗeezu.»*

¹³ Be ɗa a faa ɗou ɗe ga woye, ni wa zebzegezu
 faa vago ɗee vai zu?

¹⁴ Kele toun, ni wa kpɔɔi zoloo su tōzei wa telebo
 fai ɗeezu, undaane nu ɗa ga woye! A mina dua nape
 bo nuiti ba naazu, wo-yii mina ɓoɓ pa.

¹⁵ Kele toun, à Kilista lebi wo-yiimave, to ɗa é
 ga wo-Maligii. Wo ɗebele ɓetai ɗe de yeenape,

* **3:12 3:10-12** Guy 34:13-17 boge é zoloo Geleke woo zeve wolamai
 ma.

wo naati pe googaaavote, zɔiti ti wo gaaazagfasu wa-
gɛitogi ma ungi ma.

¹⁶ Kεε à naa gε ga sεsεbogi ta unfemai. Wa-gɛisiei
ɲade, naa gɔ a kε siegi zu ti wo veelalazu la, zɔiti
ti woo ɲɔi wosu wo-zie vele vagɔi laalɔgɔma, nii
soloogai Kilista nɔnɔiti ma, ti unfe ga ti-laawooiti.

¹⁷ Fizɔge nu maanɔgɔ faa vagɔi gεε vai zu, ni naa
gɔ é ga GALA ziimai, kεε é maa mina nɔgɔ faa ɲɔi
gεε vai zu.

¹⁸ Tama, Kilista bɔgɔi zaani nuɓuseiti ta-gɔtoiti
faa zu, ná gε gɛla kpe nɔ, tɔungi é ga telebo nui, é
naa gε telebotala nuiti ta-vaa zu, naa gɔ a kε é va ga
woye GALA pɔ. Kpusei zaani, kεε é zenvui zɔlɔni
volu, é vulu su, Zenvu Nadegai zaɓui zu.

¹⁹ Naama Yenvui zεbei zu, é liini é GALA daa-
wooi laazeeli zenvuiti ma, niiti ti gɛni kasoi gɔ,

²⁰ naati ti-yenvuiti ma, niiti ti kololalai gɛeni
wɔlɔwɔlɔi zu ga GALA. Naama voloiti su gɔ GALA
ge gɛni maaɔungi wosu da ga ziilɔi, siegi zu Nowe
gɛni keingi βεtezɔ la. Nuiti ti la gɛni mɔinni, ti gɛni
lɔsava nɔ, niiti ti lɛeni batɔi naa zu, GALA ti gɛizoni
ga ziei maavele.

²¹ Ziei naa gɔ ga batizei ma ɔoogi, é wo gɛzosu
niizu. Tɔ laade é va gε kpusei ná-kɔzɔba vaiti
gbazu, kεε GALA fali wooi ve, daazeelizu GALA
ma ga kisie vagɔi. Toɔa wo gɛzosu ga Yesu Kilista
wuzegε vai zu, é gɛla saai ya,

²² nii diai geegɔlɔgi zu, é zeini GALA zeezazuve,
ve é masadai gεεzu ná geezugεelaiti ta zenvuiti
unda niiti zobogiti ti ti ya, naa veε zεbeiti ba.

Nui ziele veleiti ti maavalibogai

¹ Naa ga é ba, tózei Kilista bálóni kpusei zu, wa balaagi à bógó zébeló naama gísiei zu, mazóló zói é kpóló zólógai kpusei zu, naa beteuea kotoi va,

² naa ga a ké wo mina mǎ eteai ziele bógóyiimai zu, kéle keni wo zenvui wo ga GALA ziimai, yeedéfalai pé daawu é wo ya eteai zu.

³ Naa kula gē, nii wo ziaa su mǎungi, nii é gēni ga GALA kwétala nuiti ziima vaiti, wo da bógó ve baagúlama vaiti zea, ta gaazugúlápó nǎiti, ta dǎzodaiti, ta ziimaǵé lateuegai, ta ani bóle vaiti, ta kǎgǎ gani kǎ vaa nǎiti ma.

⁴ Ti laa ga niina vǎzu niizu, ga wo la mǎ vilesu ti volu tuva vele nǎi naati su, ta niina wo-lǎgǎi gologolosu.

⁵ Kéle ta voluvaawo naa ma, zói kévele bétéai ga é nu vuluiti ta gǎvėti tukpǎaleve.

⁶ Naa ga é kéeni deǵemu Woo Niine Uagǎi laazeel-ini la gǎvėti ma, naa ga a ké nuiti kpega vóluma ga ti lukpǎaleve ti-busei zu, ti zenvui wo eǵevelei GALA ziimai la ti-yenvui letegi zu.

A bǎ bógó va wo ǵilagilagi pé

⁷ Anii pé kpe foloi maaǵǵaa. A gē mu ga ǵima nuiti, ta kidafaawu nuiti, nii a ké wo bógó ve Gala falii ya.

⁸ Fai pé su, à bógó néé vé gola, mazóló néebéi ǵa da kotoi ma mǎinmǎin gaazu maalógú.

⁹ A bógó laazuve wo ǵilagilagi, naa mina gē ga unsuyeli vaa.

¹⁰ Wo ǵilagilagiti, à botii gē ga vebeanii naa zǎiti bē, nii wo sólógai GALA zea. Naazu wa ǵézu ga GALA ná-vebeaniiti ma ǵaliva ma nu vǎgǎiti.

¹¹ Zɔi é tɛnɛgi wosu, é GALA daawooi ɔɔɔɔi nɔ wo. Zɔi é botii ɔɛɛzu, é kɛ ga naama zɛbei nii GALA ge feai zea. Naa ɔa a kɛ, fai pɛ su lɛbiyai ve GALA bɛ, Yesu Kilista maavele ma, nii nɔnɔ ga lɛbiyai ta zobogi, eyɛsu ɔɔ. Amina!

E ɔɔɔ tɔɔzei GALA fai va

¹² Nɛɛɔɔɔiti, wo laa mina vɔ ga sugɔɔɔ abui é zeizu wo ma, é va ɔɛ eɔɛ faa niine ɔa é zeizu wo ma.

¹³ Tɔun à ɔɔozunɛ gola ga wa wɔnɔ zɔɔɔna Kilista ná-kpɔɔiti su, naa ɔa a kɛ wo-yiimaɛ laave ga koozunɛi, siɛgi zu ná-lɛbiyai ɔulazu la kelɛma.

¹⁴ Ni nuiti ta wo zopele ɔɔuzu tɔɔzei wa ga Kilista ná-nuiti, undaane nu ɔa ga woye, mazɔɔ lɛbiya Yɛnvui, GALA Zɛnvui ɔa wo va.

¹⁵ Wo tanɔpɛ ge mina kpɔɔi zɔɔ tɔɔzei toɔa ga nu vaa nu, ɔaa unma nu, ɔaa faa ɔɔ ɔɛ nu, ɔaa tevezɔɔzu nu.

¹⁶ Kelɛ ni ta a ɔɔɔna tɔɔzei toɔa ga keletien, é mina unfe ga naa, tɔun é GALA dɛbi ga Kilista laasei pagɔi vɛa ba.

¹⁷ Siɛgi zeelia ga tukpɔɔaalevei tɔɔzei, GALA ná-nuɔuseiti ka tɔɔzeizu ti va. Tama ni tukpɔɔaalevei ɔɔ ɔa zeizu ade va, zɔiti ti ɔɛɛzu ga ti mina ɔɔdaaleve GALA ná-Woo Niine Uagɔi ma, naati gaabelazuɛ ɔa ɔɛ ɔale?

¹⁸ «Ni telebo nui ɔɔzo fai a ɔaana, GALA gaazuluabalala nui ta kotoba nui, tɔnɔi ɔa ɔɛ ɔale?»*

¹⁹ Naa ɔa é ba, zɔiti ti kpɔɔi zɔɔɔsu GALA ziimai maavele ma, ti maaneɛɛ ti ɔili faa vagɔi ɔɛɛ vai va,

* **4:18 4:18** TFa 11:31 bogɛ é zoloo Geleke woo zɛvɛ wolɔmai ma.

ti ɓɔɓɔ ye Kpete GALAGI yeezu, é ga woogɛgila nui ná-minazegɛgiti su.

5

GALA ná-baala kpulugi make vai

¹ Nà totuɓiti tɛnɛsu, ti wo zaama. Nà ga totuɓɔ ga ti ɖɛvele. Kpɔɓiti ti zeini Kilista ma, nà ga naama zeelei ta. Nà nònɔ zɔɔ naama lɛbiyai zu, é ɔaazu ɖulazu keɛma. Wele nii ɖa gè bosu ti ma:

² A GALA ná-baala kpulugi zɛɛbo, nii kalivaai wo ma, wo ɖaaba ma ga pagɔ. A mina ke ga ɓala vele, keɛ à ke ga ɖoozunɛ vele, eɖɛvelei GALA ge pɔ la. A mina ke naavolo zɔɔ faa ma, keɛ à ke ɖi pagɔlai zu.

³ Niiti ti ɖalivaai wo ma, à mina ze ti unda ga maaba, keɛ à ɖe ga poo pagɔ baala kpulugi ɔɛ.

⁴ Siɛgi zu baala make ɖundiɖi wolai ɖulazu la keɛma, wa masa ɓɔɔgi zɔɔ, é ga lɛbiya gelei, ná-foloi la ɖulaa ba pɛ.

Ɓɔɓmaayei ta to kpaangi kidaalevei zu

⁵ Zekana nɔ é la, nu niineiti, à ɓɔɓmaayei wo-yeemaazuiti bɛ. Wo pɛ, wa-ɓɔfaamaiti su, à ɓɔɓmaayei loo ɖɔba eɖe seɖei, mazɔɔ seɛɛɛ ga: «GALA ka waso nuiti sakpe, keɛ toɖa ná-zaalai la ɓɔɓmaayei nuiti ma.»*

⁶ A ɓɔɓmaayei deɖɛmu, GALA zeei ná-zobogi wu, naa ɖa a ke é wo wuzegɛ, yeeɖɛɖalai zu é deveai.

⁷ A wa-yiizoolɛ vaiti pɛ da tɔun unma, mazɔɔ tɔ ɓɔɖi ɖa é ɖaabaazu wo ma.

* 5:5 5:5 TFa 3:34 bogɛ é zoloo Geleke woo zɛɛ wɔɔmai ma.

⁸ A ɖe ga sɔbelama nuiti. A dama. Wo zili nui é ga Inegi, toɖa levesu eɖe zalai nii é zikɔzu, é ɖa nu ɖaizie, é va mi.

⁹ A lo kpaan kidaalevei zu, wo sakpe, mazɔɔ wo-ɖeeleaiti ti eteai zu ná pe, ta naa ɖeɖala ɔɔɔi zɔɔsu.

¹⁰ Wo kpɔɔi zɔɔga vɔluma yeeɖeɖala go laawu, GALA é ga zaalai pe Maligii, é wo loligai ga wo wɔnɔ zɔɔ ná-ɖɔɖɔ lebiyai zu, wa-ɖilibalai zu wa Yesu Kilista, tɔ ɔɔɔi ɖa wo ɖeevele ɔete, é wo zapelo, é wo zebelo, é wo ɖɔɖɔlo kpaan niikpitalai zu.

¹¹ Toɖa nɔnɔ ga zobogi, eyesu ɖɔ! Amina!

Tuɔ gaabelagiti

¹² Ade-ɖeɖoin Silase, ɖe devezu ga woɖeɖila nui, naa ɖa kpɔgai bà, ɖe woo zuɔɔɖa koi nii zeve wo ma, ɖe wo lenɛ, ɖe maaɔakpa, ga pele ɖana GALA ná-zaala ɖitei la, nii wo ɖiliai ba.

¹³ Egilisii é Babilone, GALA ge yiimazeɖeai la ga wo ɖeevele, naa ɖa wo luɔsu, dɔun zunui Maleke ɔalaagi ɖa wo luɔsu.

¹⁴ A ɔɔɔ luɔ ga nɛnɛi.

Ziileigi ɖe wo pe wo ya, wɔiti wo ga Kilista nɔnɔiti.

GALA Daawoo Z_ευεi
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2023 Pioneer Bible Translators and The Bible Society in
Guinea-Conakry

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

Texte copyright © 2023 Traducteurs Pionniers de la Bible et Alliance
Biblique en Guinée.

Cette œuvre est mise à disposition selon les termes de la Licence Creative
Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
4.0 International.

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Jul 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf